

riba; *DAG*. (s. v. *riba*): «*ribes*: espècie de maduixa silvestre que es fa en els Pirineus»; i Teixidor, *Flora Farm.*, 890: «*R*: *uva crispà* --- cast. *groseller* --- cat *ribes*, *riber*, *agrasons*». A Camprodon en vaig sentir dir *rimas* (1935), on hi ha, però, encreuament amb *r(a)im*, car de fet en el gascò de les Landes en diuen *razumette* (Métivier, *Agric des Landes*, 738). De l'etimologia, indicada per Schuchardt (*Berlin Sitzber*, 160-1n.), a base de Rolland (*Flore Pop Fr.* vi, 77ss.), i Ronjat (*RLR* ix, 478), vaig tractar també en el DCEC iv, 10-11, on es poden veure més documentació i més detalls Pansier, troba *ribes*, a. 1490, i *rube* 1460, a Avinyó, *La Langue Prov a Av.* iii, 148a. Com ja indica Schuchardt, i confirmen Falk-Torp, *Dan-norweg Etym. Wb.*, el suec i dano-nor. *ribs* i *rib-bær* són també modificacions de l'arabisme del baix llatí per etim pop. germànica.

RIBET o RIVET, mot comú a les tres llengües romàniques de la Península, d'origen incert, potser de l'ar. *ribât* 'llaç', 'lligam', 'tira o llenca de tela'; o bé d'un altre mot de la mateixa arrel aràbiga *rabat* 'lligar'. □ 1ª doc: *rivet* 1385.

L'InvLC cita «un curtapeu de Melines morades, ab *rivet* d'arminis --- un curtapeu ab *rivet* de pells de vayr vells» d'un doc. de 1385, «un capús de contray negre ab un *rivet* de velut» a. 1578 (MiretS, *TemplH*, 577). «Adobar los plecs de la roba: componere lacinias; lo *rivet*: limbus; les trepes o entorns dels *rivets*: fimbria, lacinia», OPou (*TbPu*, 308). I veg més documentació des de 1523 en *AlcM* i *DAG* EnrValor posà *revet* i *revetar* com a formes valencianes (Castalla) en lloc de *ribet* i *enribetar* del *DFa* Com a forma mallorquina ja va registrar el *DFgra* «*riwât*: guarnició i refors que se posa a un vestit; *ribete*: toc o cop: solfeo; *posar rivets*: ribetera; donar tocs, solear, golpear, sobar». *AlcM* en dóna bastantes cites mallorquines, sempre amb *v* i conclou que *ribet* amb *b* és una grafia errònia, evidentment no sense raó (excepció *ribet* i *ribetet*, Sanelo, 123v1, no CRos, i això que Sanelo era de Xàtiva)

És mot comú amb el cast. *ribete* [arag. *rivet*, 1402], i el port. *ribete*, modern i potser pres del cast.; arag. *rebitar* (Echo, 1966) 1 L'etim aràbiga *ribât* 'llaç', 'lligam' topa amb greu dificultat fonètica, i tampoc no és clara semànticament, com exposo detingudament i amb documentació completa en el DCEC iv, 11-12 Com que les objeccions no són decisives, i no se n'havia proposat altra etimologia, vaig inclinar-me a creure que tanmateix l'aràbiga ha de ser aproximadament certa; i no he trobat després raons per apartar-me d'aquesta conclusió. Notem que l'abundor de dades valencianes i mallorquines, i llur sentit o forma discrepants, tendeix a confirmar que l'ètimon deu ser aràbic. Veg tanmateix el que dic del fr. *riveter* a REBLAR

DERIV · *Ribetat* [*rivetat*, MiretS, *Templ*, 572; Verdager, *Camigó* i, v. 9] *Ribetadora* *Ribetarre* *Ribeterjar* *Rivetera* *Enribetar* [«orlar, guarneces», *DBal*], *desenribetar*

1 Quan tallen un tronc d'arbre en aquells grans bos-

cos, en el lloc on l'aterren li fan una punta cònica i una «entalla» per poder-lo baixar à rössec d'animals amb cadena' ho fan desbasant-lo i després ho han d'anar 'afinant': *febitiando* Benasc *rebitià* 'guarnecer la orilla', *rebitiats* adj 'de los ojos llorosos' (Ballarín).

Ribolló o *-ulló*. no documentat (manca en Lab. 1840-88): confusió amb *ribes* *Ribostada*, sembla derivat de *rebot* contaminat per *arribada*

RIBOT, mot comú amb l'oc. ant. *ribot*, que modernament en francès (i en part dels patuoses occitans) ha pres la forma *rabot*; origen incert, car no és clar que sigui un derivat de *riba*; en tot cas no es relaciona amb l'angl. *rabbit* i flamenc *robbe* 'conill'. □ 1ª doc: 1432

El *DAG* registra «*ribot* gros» el 1432 Els diccs. el recullen des del Lacav (1695): «*ribot*, instrument de fuster: mollior runcina --- runcina tersioris levigatio-nis; *poltr* o *allisar la justa ab lo r.* ---; *lo que és polit* o *allisat ab lo ribot* --- *detersus* ---», d'on passa a *DT*o 1757; i a Belv. i Lab, que no hi afegeixen més que el verb *ribotejar* i *ribotejat*; entre els lèxics de fora del Princ només el recull el menorquí FebrCard. (549a), no *DFgra*, *DAmen*, *CRos*, Sanelo ni Escrig, i *AlcM* només diu que és dels quatre dialectes continentals En el Princ. trobar-ne més documentació fóra fàcil, cercant-la, cosa que no he fet; tanmateix en una demanda de restitució d'eines penyorades a un mestre d'aixa s'esmenten: «serras, formadors, escàrparas, *ribots*, guilleumas y aixas» en un doc. de 1701 de l'*Arx. Mun* de Bna Almenys allí és de pertot fins al cim de Ribagorça (Barravés, *BDC* vi, 34) i del Pallars (Areu, 1933) i fins a l'Empordà (*BDC* xii, 143), el Conflent i el Ross. (*ALF*, 1125). És clar que només les llengües màximes de civilització, i d'Estats com França o Anglaterra, poden comptar, per a l'estudi del nom d'eines així, amb documentació un poc abundant, que tampoc és guia segura per als estudis etimològics, encara que ajudi a guiar-los

En llengua d'oc tenim documentació més antiga «Item plus duos *ribotz*, vocatos tartugas; item duos *ribotz* parvos» en un inventari del Tarn-et-Garonne de 1383, i de nou en un del S xv del mateix dept., després «un *ribot*, una doladuyra» en un de la Gironda de 1493 (*PSW* vii, 349); i ja apareix *ribot* en un doc. de 1360 recollit per Pansier a la zona del baix Roine (*Hist de la Langue Provençale à Avignon*) No es pot demanar més per a una eina així: entre l'oc. i el cat, anem bastant a la segura que la forma *ribot* és antiga i que deu ser la forma etimològica.

El francès, però, és la llengua de França, que té i ha tingut desenrotllament tecnològic, i una vasta expansió literària, nacional i internacional. I en francès això es diu *rabot* És una forma gaire antiga en francès? És autòcton o amb vell arrelament? Ens ho preguntem, encara que el mer fet de tenir una *-b-* intervocàlica, en francès és ja indicati d'estrangeria Es diu que hi apareix en el S. xiv, repetint el que indicà Littré, seguit pel